

R
482

RA-328

4328
Cesti-rahwa
Ennemuistsed jutud

ja

Wanad laulud

Kolmas jägu.

Tartus, 1864.

trüstitud ja müa H. Laakmanni juures.

Ruda üks waenelaps kogemata õnne leidis.

Ükskord elas üks lehma päiline, kes oma naisega pääwast pääwa waesel wiisil peat toitis. Kolmest lapsest oli noorem, üks poeg, järele jää nud, kes sel aeal üheksa aastane oli, kui wane maid teine teise järel mulda wiidi. Poisi kes ei olnud paremat nõu kätte wõtta, kui hea ini meste uste eest leiwa palusest kerjama minna. Nasta pärast juhtus ta ühe nõuka peremehe talusse, kus sel puhul karjapoisikest tarwis oli. Peremees ei olnud küll kuri, aga püksid seisis naise jalas, kes kui tulehark kõikide üle maeas walitses. Rudas waeselapse kätt siin käis, wõib igamees arvata. Pelsmine, mis ta igapäew sai, oles kolmele enam kui küll olnud, aga leiba ei antud ial, et kõht täis oles saanud. Aga et waesel lapsel midagi paremat loota ei olnud, pidi ta häda kannatama. Õnnetumal kombel oli üks lehm ühel pääwal karjast ära kadunud; küll lõhkus poisike päikese weeruni mööda metsa ühest paigast teise, aga ei leidnud kadund lehma.

Von der Censur gestattet.

(Nr. 190.)

Dorpat, den 24. December 1864.

RA H 40
3 2 8.

2-A

49

Ehk ta küll teadis, mis lugu tal seljaga kodu saab olema, siiski pidi ta pärast pääwa karja koer aeama. Päike ei olnud veel kaua taewa sõrvalt waimnud, seal kuulis ta juba perenaise healt: „Laike koer! kuhu sa karjaga jääb?“ Ei aitanud siin pikem kõheldamine, kui aga kiirest koer ja keppe alla. Ehk küll juba õhtu ämarik käes oli, kui kari üue wärawasse jõudis, oli terase perenaise silm koe ühe lehma puudu leidnud. Sõna lausumata tõmbas ta ligema teiba aiaist, misga poisikese selga wirutama hakkas, kui ta hakkas teda peeneks tampida. Tulises wihas oleks ta poisikese surnuks nottinud ehk teda eluagseks sandiks teinud, kui peremees, kisa ja nutu kuuldes, halastuse pärast wäetile appi ei oleks jõudnud. Et tigea naise kombeid põhjani ära tundis, sellepärast ei usaldanud ta järsku wahete minna, waid piidib wahemehe kombel leppitada. Ta ütles pool palumisel: „Sätta tal jalaluud murdmata, et ta wõib kadund lehma minna otsima! Sest saame enam kasu, kui tema surmasti.“ Tõsi küll, ütles perenaine, ega raibe ommetegi kallist lehma ei maksa, andis siis veel mõne kibeda wopsu kausa peale ja saatis teda metsa lehma otsima. Whwardates lüas ta veel juure: „Kui sa lehmata tagasi tuleb, siis peksan ma sind surnuks.“ Nüges ja hoigades läks poisike wärawast wälja otsekoe metsa, kus ta pääwal karjaga oli olnud, ekkis kõik wõ mööda metsa aga ei leidnud kuskilt lehma jälgi. Kui teisel

hommikul päike koidu rüpest oli tõusnud, oli poisikese peetut nõu otsus käes. Ta ütles: „Saagu minust, mis saab, aga koe ma enam ei lähe.“ Nende sõnadega andis ta kandadele head nõu ja jooksis joonelt ühtepuhku edasi, nõnda et kodu tal selja täha jäi ja iga sammuga laugus kaswis. Kui kaua ja kui kaugele ta nõnda oli jooksnud, seda ta isegi ei teadnud, aga kui tal wiimaks jõud rauges ja ta osagu surnut maha langes, seisis päike juba pea lõune kõrgusel. Wiimaks ärkas ta raskest unest ja märkas kui oleks weemärga tema juus olnud. Silmi laiale aades nägi ta ühe weike wanamehe pika halli habemega oma ees seiswad, kes parajalt lähtrile prunti tahtis peale panna. „Muna mulle veel jua?“ palus poisike. „Tänaseks on sulle sest küllalt,“ kostis wana taat, „kui minu teerada mind kogemata seie ei oleks toonud, siis oleks se sul wist wiimne magamine olnud, sest sa olid juba pool surnu kui ma sind leidisin.“ Siis nõudis wana taat pikemalt poisikesele otust, kes ta pidi olema ja kuhu ta tahtis minna. Poisike rääkis kõik oma elujuhtumised sest aeast kui ta wõis mälestada kuni eile õhtuse peksuni, ja kuida ta selle peale palku oli läinud. Sõna lausumata ja sügawas mõttes oli wana taat tema jutu kuulnud, ja kui pois juba tüü aega wait seisnud, ütles wana mees tõsi sõnaga: „Minu armas waene laps! sul ei ole lugu parem ega pahem olnud, kui teistelgi, selle armsad ellitajad

ja pisarate pühkijad hana sängis mulla al puhkawad. Tagasi minik ei ole sul enam võimalik. Oled sa korra jooksu läinud, siis pead sa endale uut õnne maailmas otsima. Et mul enesel ei maad ega maea, ei naist ega last ei ole, sellepärast ei wõi ma ka sinu eest pikemalt hoolt kanda; aga üht head nõu tahan ma sulle ilma hinnata anda. Mäga siin täna õhke raholikkult puhkades; — hommiku kui päike tõuseb, pane seda kõhta teraselt tähele, kust päike üles kerkis. Sel sihil pead sa rändama, nõnda et iga hommiku päike sul filmi ja õhtul alla weeredes kulla paistab. Tee saab küll natuke pik olema, aga seda ei tohi sa mitte pahaks panna. Jõud saab sul igapäew kasvama. Seitse aasta pärast saab üks kõrge mägi sinu ees seisma, nõnda et mäe hari ligi pilwini ulatab. Seal saab sinu tulew õn õitsema. Wõtta minu leiwakot ja lähker; nende seest saad sa igapäew niipalju toitu ja keelekastet leidma, kui sul parajalt tarwis läheb. Aga hoiu selle eest, et sa leiwaraajusest ega joogi piisika ial ilma asjata ei raiska, muidu wõiks sinu toidu allikas hõlpsalt otsa saada. Ühe näljatse linnule ja jänus elajale on sul luba rohkesti anda. Sumal näeb seda hea meelega kui üks loom teisele head teeb. Leiwakoti põhjas saad sa ühe kokotrullitud kobra lehe leidma. Seda pead sa väga hoolikult kumbel hoidma. Tuleb sul teel üks jõgi ehk järw wasta, siis lahuta kobruseht wee peale

laiale, ta saab ennast sedamaid lodjaks moon-dama, ja sind üle laenete kandma. Siis määsi leht jälle koku ja pista oma leiwa koti." Selle õpetuse peale andis ta poisile oma leiwakoti ja lähkri, ja hüüdis siis: „Sumalaga!" ja oli juba teisel silmapilgul poisikese filmist kadunud.

Poisike oleks seda asja unenäuks pidanud, kui mitte kingitud leiwakot ja lähker tema käes lugu tõeks ei oleks tunnistanud. Ta hakkas nüüd leiwakoti läbi katsuma, ja leidis seal sees: poole leiva, ühe karbikese täie silku ja teise karbikese wõiga ja kaunis tüki se karmarat weel pealegi. Niisugust maiust ei olnud tema sunnaua aega mitte maitse-nud. Lähkris leidis ta marga, mis pool kui rööst piim ja pool kui mõdu maitse ja väga suupärast oli. Kui poisike oma kõhtu oli täitnud, heitis ta magama, leiwakot ja lähker pea al, et waras neid ei wõiks kappata. Teisel hommikul ärkas ta päikesega üheskoos, karastas jälle oma liikmeid ja läks siis rändama. Smelikul kombel ei tunnud ta oma jalgades ial wäsimust; wast tühi kõht tuletas tal meele, et lõunaeeg oli käte jõudnud. Ta täitis nüüd maitsewa toidoga kõhtu, magas hea tüki aega ja rändas siis jälle kaugemale. Et ta esimata õigel teel oli käinud, tunnistas allaweerew päike, mis tal just kullas seisis. Nõnda oli ta mittu päewa juhatud sihil edasi käinud, kui ta üht weiket järwe oma filmade ees nägi. Siin wõis ta oma kobrusehe wõimu

katsuda. Ruda wana mees ette oli ütelnud, nõnda sündis lugu: üks weike lootisk aerudega seisis wee pinnal. Tema astus lootiskusse ja mõni tugew wops aerudega weepinnale antud wiis teda teise kaldale. Seal sai lootiskust jälle endine kobreleht, mis leiwakoti pisteti.

Sel kombel oli poisike juba mittu aastat rändanud, kus söögi wara leiwakotist ja lähkrift mitte ei kaanenud. Wõisid nüüd kül ehk juba seitse aastat mööda olema jõudnud; sest tema oli tugewaks nooreks meheks sirginud, kui ta ühel päawal kaugelt kõrget mäge oma silma sai, mis kõige vähemalt pilwete kõrguni näis olema. Siiski läks weel enam nädal aega käies, enne kui ta mäele jõudis. Wiimaks sinna jõudes istus ta mäe jala ääre puhkama maha, et näha saaks, kas wanamehe ettekuulutused tõeks pidid minema. Tema ei olnud weel kaua istunud, kui üks iselik sissimine kaugelt tema kõrwa ulatas, ja natuke aega hiljemine üks suur madu nähtawale tuli, mis kõige vähemalt kahekümne sülla pikune oli ja loogeldes natuke maad eemal sealt mööda läks, kus noormees istus. Ohmatas tegi tal liikmed tuimaks, kui oleks ta alwatud, jellepärast ei wõinud ta eest ärapõgeneda; aga niisama kiirest oli madu temast mööda läinud. Tül aega jäi nüüd kõil ümberringi waiksels. Siis näitas tema arwates, kui tuleks kaugelt üks raske kere hop! hop! hiipates tema ligemale. Se oli üks suur kon kahe aastase ho-

bose sälu kõrguni. Ka se koke loom läks poisist mööda, ilma et ta teda nägi. Siis kuulis ta ülewalt kanget kohinat, kui oleks raske äikese pilwe tõusmas. Kui noormees omad silmad ülestõstis, lendas kõrgel tema pea üle üks suur kottas seltsamal sihil, kuhu enne madu ja kon olid läinud. „Need on imelikud asjad, mis mulle õnne peawad tooma!“ mõtles noormees. Seal näab ta äkitselt ühe mehe musta hobose seljas oma poole tulema. Hobosel näitsid tiivad jalgade külles olevad, sest ta lendas tuule kiirusel. Kui mõõras mees noortmeest mäe ääres istumas nägi, pidas ta hooft finni ja küsis: „Kes on siit mööda läinud?“ Noormees kostis: „Esiteks üks suur madu, kül kahekümne sülla pikune, siis üks suur kon kahe aastase sälu kõrguni ja wiimaks üks suur kottas kõrgelt üle minu pea. Kui suur ta oli, seda ei wõinud ma mitte arwata, aga ta tiibade kohin oli kange, äikese pilwe sarnane.“ — „Sa oled viete näinud,“ ütles mõõras; „need olid minu kõige suuremad waenlased, keda ma praegu taga lihtutan. Sind wõiksin ma omas teenistuses tarwitada, kui sul midagi paremat ei ole nõuks peetud. Moni mäest üle, siis saad sa otselohu minu maeasje. Mina saan, kui ei mitte juba warem, sinuga ühes sinna saama.“ — Noormees lubas tulla, mis peale mõõras kui tuul kaugemale sõitis.

Tee mäest üle minnes ei olnud mitte kerge. Meie rändajal läks kolm päewa aega, enne kui

ta mäe harjani jõudis, siis jälle kaks pääwa, enne kui teiselt poolt alla sai. Sinna tulles, leidis ta peremehe juba kodu ees. Se rääkis temale, kuida ta mao ja konna õnnelikult oli tapnud, aga kottkast ei olnud ta kätte saanud. Siis küsis ta noore mehe käest, kas tal himu oleks aastasulaseks jääda. „Sead sööki pead sa igapääv niipalju saama, kui sa tahad, ka palgaga ei taha ma mitte ihnustada, kui sa oma ametit truiste ülespead.“ Pärast seda kui kaup mõlematele meele pärast sai tehtud, talutas peremees uut sulast igas kohas maeas ümber, ja näitas temale, mis ta pidi tegema. Seal oli üks koobas kalju sees kolmekordse raudustega kinnipandud. „Koopas seisawad minu kurgjad koerad ahelate küttes,“ ütles peremees, „sa pead selle eest hoolt kandma, et nemad usse alt ennast klapadega wälja ei wõi kaewata. Sest sa pead teadma: et kui aga üks neist koertest peaks lahtri peasma, siis enam võimalik ei oleks teist kinni hoida, waid nemad saaksid ninamehe jälgil ka minema, ja kõiki, mis maa peal elab, ära häwitama. Kui wiimaks wiimne koer wangist peaseb, siis on ilma ots käes ja päike oleks seal wiimist korda paistnud.“ Selle peale talutas ta sulase ühe mäe juure, mis Jumalast ei olnud loodud, waid wäga suurtest üks teise peale hunnikusse pandud kaljurahnudest inimeste kätte läbi tehtud. „Need kiwi“ — ütles peremees — „on selle tarwis kogu kantud, et kui koerad usse

alla hauku on kaewanud, sedamaid üks uus kiwi wõib ette weeretatud saada. Härgi, mis kiwi peawad wedama, tahan ma sulle laudas näidata, sind ka pikemalt õpetada, mis sa seal juures pead tähele panema.“

Laudas leidsid nemad wõib olla sada musta härga, igalihel oli seitse sarwe peas; need härjad olid rohkesti kaskford nii suured, kui kõige suurem Sirkase härg. „Ruus paari neist hargadest, kiwi wantri ette rakendatud weawad kiwi hõlpsast ära. Ma tahan sulle ühe raudkangi anda, misga sa kiwi külge pead puutuma, siis weereb ta ise wantrile. Sa näed, sinu waew ei olle mitte suur, aga seda suurem walwus peab sul olema. Kolm kord pääwas pead sa ust waatama ja üksford bösel, et mitte õnnetuist ei sünniks, muidu wõiks kahju suurem olla, kui sina mulle jõuaksid wastata.“

Lühikese aeaga oli meie sõber oma uut ametit õpinud ja se oli tal wäga meele pärast: igapääv kõige paremat sööki ja jooki, mis ühe inimese süda aga ial wõis ihaldada. Raha ehk kolme kuu pärast olid koerad ühe haugu usse alla kraapinud, kust nina wõisid läbi pista; aga sedamaid pandi uus kiwi tugiks ette, ja koerad pidid oma tööd jälle alustama.

Nõnda olid mittu aastat mööda läinud; meie sulane oli kauni hulga raha kopikaid omast teenitud aastapalgast tallele pannud. Seal ärkas ta südames igatsus, üksford jälle teiste ini-

meste hulla tagasi minna, sest et ta mitmel aastal muud inimeste nägu ei olnud näinud, kui oma peremeeft. Peremees oli küll ifa väga hea tema wasta, aga aeg läks toledal kombel igawaks, iseäranis siis, kui peremehel pif magamise tuju peale tuli, kus ta igakord seitse nädalat wahetpidamata uinus ja mitte kogunisti nähtawale ei tulnud.

Nüüd oli jälle ükskord niisugune magamise tuju peremehel peale tulnud, kui ühel pääwal äkitselt suur kottas kalju mäe otja ennast maha lastis ja nõnda jutu alustas: „Eks sa ole üks suur halp, et sa oma kaunist elu hea söögi ja joogi eest äraannad. Soitud rahaft ei ole sul midagi kasu, sest siin ei ole inimest, kellel seda tarwis läheks. Wõtta peremehe tuulejalgne hobune tallist, võida rahakoti temale selga ja istu ise kotti otja, ja sõida siis sinna poole, kuhu päike looja läheb, siis saad sa mõne liihise nädala pärast jälle rahwa hulla. Aga hobuse pead sa raudahela külge kinni kōitma, et ta ära ei wõi joosta. Muidu läheb ta wana loeu jälle tagasi ja peremehel on wõimalik sind kiusama tulla. Aga kui tal hooft ei ole, siis on tal jalad lammitas.“ — „Kes siin siis peab koeri wahtima, kui ma ära lähen, senni kui peremees magab?“ küsis sulane. „Halp sa oled, ja halbiks sa jääd!“ kostis kottas. „Kas sa siis sest weel ei ole aru saanud, et armas Looja teda selle tarbeks on loonud, et ta pörgu koeri peab

wahtima. Se on selge laiskus, kui ta seitse nädalat magab. Kui tal enam wõõrast sulast ei ole, külap ta siis pifast unest wõõrdub ja oma ammeti eest hakkab hooft pidama.“

Se nõu oli sulasel väga meele pärast. Tema tegi, kuida kottas oli rääkinud, wõttis hobuse, kōitis oma rahakoti tema selga, istus ise kotti otja ja sõitis minema. Weel ei olnud ta mäest kuigi kaugele jõudnud, kui ta peremeeft juba oma selja taga kuulis hüüdma: „Pea kinni! pea kinni! Mine sa Sumala nimel oma rahaga, aga jätta mulle minu hobune.“ Sulane ei kuulnud selle peale, waid sõitis rahulikult edasi, kinni ta mõne nädala pärast jälle sureliku inimeste seltsi sai. Seal ehitas ta endale ühe kena hoone, kōsis noore naise, ja elas kui rikas mees õnnelikult. Kui ta weel ei ole surunud, siis peab ta tänapääw alles elama; aga tuulejalgne hobune on juba ammugi otja saanud.

Buulane ja Tohtlane.

Ühel kitsikul peremehel oli jelleparast alati tüli ja meele haigust, et sulased ja tiidrukud tema juures ial paika ei pidanud. Ehk ta enam tööd küll nende käest ei tahtnud kui teisekfi, siiski oli se wähe, et ta teenijatele niipalju süia ei annud, et nad oleksid wõinud kõhtu täita. Kes

weerandi ehk poole aasta koera pidu oli kannatanud, seda sundis nälg jälle hulkuma; ja kui viimaks ümberkaudu avalikuks tõusis, mispärast pere ära oli läinud, siis ei olnud inimesel peremehel kogunist enam võimalik sulasid saada. Raugel Mutaga elas üks kuulus tark, selle juure tõttas peremees nõu küsima, viis targale kotti täie raha ja muud meelehead ja küsis nõu: kas võimalik ei oleks niisugust sulast ja tüdrukut leida, kes vähema toiduga lepitaks ja peremeest paljaks ei sööks. Tark kostis: „Võimalik on se asi küll, aga se käib minu jõe üle, seal pead sa wana peremehe juure minema, kes sind üksi võib aidata.“ Selle peale andis ta pikemalt õpetust, kuida mees kolmel neljapääwa õhtul natuke aega enne kesi böb, must jänes kotis, ristteele pidi minema ja seal wilistama, et wana peremees tuleks. „Ratsu siis ise, kuida kaupa sünnite,“ ütles tark, „mina ei või seal pikemalt mitte aidata. Aga ära lase ennast petta.“ Mees küsis, kust ta musta jänese pidi saama, ja tark käsits musta kassi kaasa võtta.

Kui nüüd esimene neljapääw tuli, pistis peremees kassi kotti ja läks ristteele, ehk küll hirm natuke tal pükkis oli. Ta wilistas ja ootas, aga ei tulnud kedagi sinna. Viimaks wilistas ta weel ühekorra ja mõtles: kui ta nüüd ei tule, siis olen ilma asjata seda teed käinud. Tuules tõusis kohinad, kui oleks sepa lõõts puhunud, siis nägi ta musta kogu ülewal tuule õhus len-

dama ja üks hea küsis: „Mis sa tahad, wennike?“ — „Mul on must jänes müüa,“ kostis mees. Tule tulewal neljapääwal, mul ei ole täna aega sinuga kaupa teha, ütles hea ja sedamaid kadus kogu waataja silmast. Mees oli küll natuke pahane et asjata teed oli käinud, aga mis se aitas, ülemate wasta peab üks alam kannatlik olema. Teisel neljapääwal läks asi paremine lorda. Sai ta esimest lorda wilistanud, siis tuli üks weike wanamees, kael-kot kaelas, ja küsis: „Mis sa tahad, wennike?“ Mees kostis jälle: „Mul on must jänes müüa.“ „Mis ta hind on?“ küsis wõõras wanamees. Mees kostis: Ma ei taha jänese eest suuremat hinda, kui ühe sulase ja tüdruku, kes mind teenivad, aga mind paljaks ei söö. „Mitme aasta peale tahad sa kaupa teha?“ küsis wana peremees. Minu pärast niikaua kui ma elan, andis talumees wastuseks. Aga wõõras tähendas, et se kogunist võimalik ei ole, ja nemad muud kaupa ei või sobitada, kui seitsme ehk kaheksa seitsme aasta peale. Talumees oli sellega rahul. „Tule siis tulewal neljapääwal, too oma must jänes kaasa, siis toon ma sulle sulase ja tüdruku, kes sinu kaele ei süia ega jua ial ei tarwita, aga põuasel aial pead sa neid böseks wee sisse liiksu panema, muidu närtsiwad nemad ja ei suuda enam tööd teha.“

Mees oli kolmandamal neljapääwa õhtul jälle ristteel, wilistas ja wana peremees tuli

sedamaid sinna, aga üksi, ei olnud sulast ega tüdrukud temal kaasas. „Sa pead mulle nimeta sõrmest kolm tilka verd lauba finnituseks andma, et sa ei või taganeda“, ütles wõõras. Mees küsis kus sulane ja tüdruk pidi olema. „Kotis“ kostis wana peremees. Et nüüd kaelkot suur ei olnud, sellepärast kartis talumees pettust. Wõõras, kes ta mõtteid näis ära tundma, ütles: „Mina ei petta sind!“ Satis korra kaelkotti ja wiskas ühe takukoona suurse topsti wälja, üteldes: „Siin on sinu sulane!“ Üks pik laia pihtadega mees seisis sedamaid wana taadi kõrwas. Teisest topstist, mis kottist wisati, slündis tüdruk. „Sinu teenrid on siin, kes siia ei taha“, ütles wõõras. „Nüüd anna finnituse were tilgad ja must jännes mulle wasta, siis wõid sa koeu minna“. Mees tegi nõnda, kuda kästi ja küsis wiimaks, mis uue teenrite nimi pidi olema. „Sulase nimi on Puulane ja tüdruku nimi Tohtlane ütles wana peremees, pistis arwatut jänesse kotti ja läks siis oma teed! Talumees läks oma pererahwaga koeu.

Sulane ja tüdruk tegid igapäew hommikust õhtuni tööd, aga ei küsind ial siia, mis peremehel wäga armas oli, ja kui nemad mõnikord palawal suwe päawal närtfind näitawad, siis pandi neid wõhaks liffu, ja teisel hommikul olid nad niisama priske ja tugewad kui ennegi. Ihnus peremees pani nüüd rahawara iga aasta rohkem koku, sest et temal pererahwale tarwis ei

olnud ei leiba anda ega palka maksta. Sedawiisi olid kaksford seitse aastat mööda läinud, et aga mõni nädal weel puudus. Peremehel tuli mure, et teenijaid wõiks kautada, sellepärast mõtles ta ühte ja teist, kuda wõimalik oleks aega pikendada.

Ühel hommikul oli ta ülestõusnud ja näinud, et sulane ja tüdruk weel tööl ei olnud. Ta arwas neid lastas alles magama ja ronis mööda redelit üllesse. Aga seal ei olnud kedagi looma leida. Nüüd, kus naad olid maganud, leidis ta ühe mädand puu künnu ja hunnikuse kase tohtu. Ühtlasi jai ta märkama, mis tüdruku ja sulase nimed olid tähendanud, kes wist muud ei wõinud olla, kui puust ja tohust nõiduse wõimul tehtud. Tema tahtis praegu mööda redelit alla hakkata minema kui üks käsi ta kõrast kinni wõttis ja teda sealsamas ärakagistas. Naine ei leidnud hiljemine laka otsast muud, kui kolm were piiska. Nüüd minnes pani ta tähele, et wilja salwed tühjad ja rahakist kolletand kase lehtedega täidetud oli. Nõnda oli ühe korraga kõik wana lõpenud ja lest naine suri mure pärast ka ära; ehk ta kül sest teada ei saanud, et wana pois peremehe oli kagistanud, kes oma hinge ahnuse pärast temale oli müüinud. Se oli siis ahne mehele palgaks saanud, et ülekohusel koppel oma rikust kogu oli pannud

Udumäe kuningas.

Ütskord olid külalapsed võtflil metsas, võ oli külm ja udune, nõnda et tule ääres soe kohmetand käsi enam ei tahtnud painutada. Seal ütles üks terase waimoga tütarlaps: ma tahan ennemine tük maad joosta, se teeb mulle enam soea kui tule ääres istumine. Nõnda rääkides pistis ta teiste selfist jooksu. Teised naersid taga järel ja ütlesid: küll ta tuleb pea jälle tagasi! Aga weike jooksi ei tulnud tagasi. Kui hommiku koit juba wäljas oli, hakasid nemad kadunt tütarlast hülidma, aga kuskil poolst ei tulnud healt wasta. Lapsed arwasid, ta on wistist külasse läinud. Koeu tülles ei leitud weiket jooksiikut kuskilt. Wanemad läksid metsa tütart otsima, käisid enam poole päewa ühest paigast teise, ilma et jälge oleksid leidnud. Müüd tõusis neil hirm et metsalised ehk lapse olid tapnud. Mure ja kurbusega läksid nad õhtu eel koeu tagasi.

Kadunt laps oli tük maad teistest ärajõudnud, kui ta ühe mäerünkale jõudis, kus tulute põles, muud ei wõinud ta paksu udu läbi näha. Laps arwas tule juures teisi võtflilisi olemas, ronis mööda mäekinku ülesse, ja nägi et üks halli habemega ühesilmaga wanamees tule ääres külleli maas oli ja raudkepiga tuld koto lütkas. Laps tahtis kohkudes tagasi jälle minna, aga wanamees oli teda juba näinud ja hüüdis wälja

healega: "Jäe seisma, ehk ma wistan sind raudkepiga. Mul on küll üks ainuke film, aga se on niisama osaw kui käsi, et ma ial sihst kõr wale ei wista!" — Laps jäi wärisedes seisma. Wana taat käskis teda ligemale tulla, mis laps ei julgend, seal tõusis wanamees ülesse, wõttis tütarlaste käest kinni ja ütles: "Tule soendama!" Wärisedes ja wärisedes pidi tütarlaps temaga minema. Wanamees wõttis saia oma kaeltotist, andis lapsele ja käskis teda süa. Siis koputas ta raudkepiga muru peale, ja kaks ilusad tütarlast seisid koke tule ääres, kui oleksid nemad maapinnast ülestõusnud. Matuse aea pärast olid lapsed sõbrustanud, mängisid ja tegid nalja tule ääres, aga wanamehel oli film kinni, kui oleks ta maganud.

Kui koit oli tõusmas, astus üks wana eit sinna ja ütles külalapsele: Täna pead sa meie lastele wõõrsiks jääma, ka tulewa võ siin magama, siis läkitan sind koeu tagasi. — Ehk küll külalapsel eiotfalt hirm oli olnud, siiski sai ta teiste lastega pea nii tutawaks, et enam kartust ega kodu mõtteid temale ei tulnud. Pääw lõpes neil mängides ja õhtu wiidi lapsed üheskoos magama. Aga teisel hommikul tuli üks noor naisterahwas ja ütles külalapsele: "Sa pead täna koeu minema, sest wanematel on sinu pärast suur kurbus, nemad arwawad sind surnud olema." Nõnda rääkides talutas ta last oma käre kõrwas, kunni nad metsast wälja said. Seal

ütles naisterahwas: Mis sa eile ja minewal
 böi oled kuulnud ja näinud, sellest ei tohi sa
 sõnakest kodu rääkida, ütles aga, et sa metsa olid
 effinud. Siis andis ta lapsele ühe hõbe pree-
 silese ja ütles: „Kui sul himu peaks olema,
 meile jälle ükstord wõõrri tulla, siis puhu selle
 preesi peale, küll sa siis leiad teed meile!“ Laps
 pistis preesi tasku ja mõtles küla poole minnes,
 mis wanemad sest asjast pidid arwama, kellele
 ta tõi ei tohtind tunnistada. Külla tänawas
 läksid kaks meest temast mööda, keda ta ei tun-
 nud. Isa õue wärawassee jõudes, näitas koht
 tal hoopis wõõras, kus enne midagi ei olnud,
 seal kaswid nüüd õunapuud, ilusad õunad puie
 külles. Ka maea näitas wõõras. Seal astus
 üks wõõras mees toa uksest, wangutas kui imes-
 tates pead ja ütles nõnda, et tütarlaps õue
 peal seda kuulis: „Üks wõõras külatüdruk on
 meie õue peal.“ Tütarlapsel näitas asi kui
 unenägu, siiski astus ta mõne sammuga edasi kunni
 ta ukse läweni jõudis. Üle ukse tuppa waa-
 dates, nägi ta isa ahju pingil istumas, üks wõõ-
 ras naine ja noor mees istusid tema kõrwas,
 aga isal olid habe ja hiuksed üsna halliks läi-
 nud. „Tere hommikut, isa!“ ütles tütar, „kus
 eit on?“ — „Cit, eit?“ hüüdis wõõras naine
 kohkudes. „Tule Sumal appi! kas sa oled ka-
 dund Tio waim, ehk üks elaw loom kui meiegi.
 Ega meie armas laps, kes seitsme aasta eest
 ärasuri, ommetegi teist forda wõinud elusse ta-

gasi tulla?“ Tio ei mõistnud sest jutust midagi
 tähendada. Seal tõusis wõõras naine pingilt
 jalule, kääris Tio särgi warukse ülesse, kus üks
 weike põlend arm käe peal oli ja hüüdis siis
 tütarlapse kaela hakates: „Meie Tio, meie sur-
 nuks nutetud laps, kes seitsme aasta eest metsa
 oli kadunud.“ „Ei se wõi ial olla,“ kostis
 Tio, „ma olen aga ühe õõ ja pääwa teist ära
 olnud, wõi kaks õõ ja ühe pääwa“.

Nüüd oli imes panemist mõlemilt poolt
 küllalte, Tio nägi sest selgest, et ta kauem ära
 oli olnud, kui ta ise arwas, sest ta oli nüüd
 emast natuke pikem ja ema ja isa olid wanaks
 läinud. Ta oleks hea meelega wanematele juh-
 tumist rääkinud, aga ei tohtind. Wiimaks ütles
 ta, ma olin effind ja wõõra rahwa seka saanud.
 Wanemate rõõm oli wäga suur, kadunt tütar
 leides, sellepärast ei hakand nemad pikemalt
 otsust pärima, kus laps oli olnud

Aga teisel õhtul, kui isa ja ema olid maga-
 ma läinud, ei olnud Tio enam mahti, ta wõttis
 preesi taskust ja puhus peale, et otsust wõiks
 saada, mis imelik lugu temaga oli olnud. Se-
 damaid oli ta jälle tule ääres mäel ja ühesil-
 maga wanamees seal, kus ta enne oli olnud.
 — „Armas wana taadik!“ palus Tio: „anna
 mulle otsust, mis lugu minuga on olnud?“
 Wanamees kostis naeratates: „Erisemine on
 naiste asi!“ koputas oma kепiga muru peale, ja
 se noor naisterahwas, kes Tio koeu oli saat-

nud ja temale preesi kinkinud, seisis tema ees. Ta võttis Dio käest kinni ja wiis teda mõne sammule tule juurest eemale; seal ütles ta: Et sa kodu midagi ei ole rääkinud, sellepärast tahan ma sulle enam tunnistada: Wana taat tule ääres on Udumäe kuningas, wana eit, keda sa esimesel õhtul nägid on muru-eit, ja meie oleme tema tütre. Ma tahan sulle niilööd ühe ilusama filmulise preesi anda, ütles kodu, et sa seda oled leidnud. Tahad sa meid näha saada, siis puhu jälle preesi peale. Täna ei tohi ma sulle pitemalt rääkida, aga pea suu kinni, siis pead sa edespidi enam meist kuulda saama. Niilööd mine loeu, enne kui wanemad unest ülesärkavad.

Hommikul kui Dio unest ärkas, pidas ta kõigest siindind lugu unenäuks, aga ilus prees ta rinnas näitas, et ta mitte und ei olnud näinud. Aga elu oli tal külas nõnda mõõraks läinud, et ta sagedast õhtu, kui wanemad magama läksid, oma preesi peale puhus ja Udumäele ennast tagasi soovis. Pääwal oli ta enamist isa nukral meelel, sest et ta kõigest õnne pidu tagasi soovis, ja palju rahu ei leidnud. Sügisel käisid tal mitmed kosilased, aga ta ei võtnud neid wasta, wiimaks enne jõulut joodi wiinad selle noore mehega, keda ta tagasi tulles isa maeas oli leidnud. Peigmees oli kodu-wäiaks ise maeasse tulnud, sest et wanemad juba mõlemad wanad olid.

Teisel aastal tõi Dio ühe tütrekehe ilmale,

mis väga kena laps oli, aga siiski ema südant ei jõudnud täita, kes ühtepuhku Udumäele hirmustas, ja hea meelega sinna oleks läinud, kui last oleks võinud üksi jätta. Aga kui tütar seitsme aastaseks oli saanud, ei võinud ema ühel ööl enam igatsust wähenendada, waid puhus preesi peale ja sai Udumäele. Muru eide tütre tulid rõõmu kisaga tema wasta. „Miks sa nii kaua meist ära oled olnud?“ küsisid nemad. Dio rääkis filmaweega, kuida tal mitte võimalik ei olnud seie tulla, ehk küll süda igatses. Udumäe kuningas peab meid aitama, ütlesid tütarlapsed ja palusid Diot kahe nädala pärast tagasi tulla, ja weike tütre kaasa võtta. Dio lubas seda teha, kui se võimalik pidi olema.

Aga kui miniku aeg kätte jõudis, magas laps nii vaiksett isa kõrwas, et naisel südant ei olnud, teda kaasa võtta, sellepärast läks ta jälle üksi preesi abiga sinna. Wana Udumäe kuningas oli tulepaistel külleli maas, ja ütles kui Diot nägi: „Sa oled täna õnnetusel tunnil ilma lapseta seie tulnud, mis sulle suurt piina saab tooma. Siiski wõid sa weel wiimist korda rõõmu ööd maitseada, enne kui sinu kannatused pääwad algavad. Nõnda rääkides koputas ta raudkepiga muru peale ja sedamaid tõusid muru-eide tütre nähtawale, wõtsid Dio oma seltsi ja läksid siis ilu pidule.

Wähe aéal oli kodu mees unest ärkanud, ja kui ta naist sängis ei leidnud, tõusis ta ülesse

ja läks sedamaid õue otsima. Ka sealt ei leidnud tema kadund naise jälgi. Mehel süttis wiha põlema, sest ta arwas naise kuskil kurjal teel, sellepärast ei heitnud ta enam magama, waid läks sedamaid ühe küla-targale, lugu rääkima ja nõu küsima. Tark ütles, kui wiina klaasist asja otsust oli leidnud: „Sinu naisega ei ole õige looduskorraline olemine, waid tema käib õõsel libehundiks ümber, ja on seda wiist juba kaua aega teinud, mis sina tännini ei ole tähele pannud. Kui ta koeu tuleb, pead sa teda otsekohe kohtu alla wiima.“

Mees leidis koeu tülles naise lapse kõrwas rahulisti sängis magama, aga tema ei hakanud naist äratama ja õõsest käiki tagaküsimä, waid läks kohtu ette, kuida tark oli käskinud. — Naine kutsuti sinna. Tema ei tahtnud selle peale wastust anda, kus ta minewal õõsel oli olnud, ega ka tunnistada, kus ta lapseõlwes enne seitse aastat redus seisnud, waid ütles: Mino hing on süüta, muud ei nõi mina tunnistada. Kui ta hiljemine niisama wähe saladust tunnistas, siis mõisteti wiimaks kohtuotsuseks: naine on fortz, libahunt ja muu kurjategija, sellepärast peab ta tulesurma saama. Seal tehti suur tule-riid, sinna otja siuti waene naine kinni ja süttitati alt põlema. Aga kui tuluke parajalt põlema hakkas, langes nii palju udu maha, et mõimalik ei olnud oma jalgade ette näha. Hiljemine olid päikese terad udu ärawõitnud, seal

leiti tuleriid alles põlemata, aga naist ei leitud enam kuskilt, tema oli kui udusse ärasulanud. — Udumäe kuningas oli teda peastnud.

Õht kül Tiol hi jemine Udumäel head pääwad olid, siiski ei leidnud tema süda rahu, waid igatšes maha jäänud lapse järel. Olets tütrike mul siin — õhtas ta sagebasi — siis wõiksin õnnelikult elada, aga üliid on pool süda alati külas lapse juures, ja ma elan poole südamega leinas. Udumäe kuningas tundis tema salamõted, ja lastis ühel õõl tütrekese külast emale tua. Seal oli mõlematel õn täielik, emal ja tütrele, et kummalgi pikemat igatsemist ei jäänud. Külarahwas ja mees arwasid et libahundiks woondatud naine õõsel lapse oli ärawiinud. Mees kosis teise naise, siiski ei läinud tema peres ega teistes taludes elamine enam nii õnnelikult edasi, kui enne; pöud tegi neil igal suwel kahju, wili ja heinad läksid raisku, sest et karastawa udu õõsel nende paika ei langenud. Udumäe kuningas oli wihane, et nemad tema kaswandiku tahtsid ärahuwata.

Kergejalgne kuningatütar.

Ütsford oli üks wäga ilus ja kaunis kuningatütar, kõigil pool kuuluz, sest temal käis wäga palju kosilasi, kül hommiko ja õhtu, kül

lõune ja põhja poolt, nõnda et mitmel aéal nädal otsa peiuratsud õue wärawast ei lõpenud. Aga kosimine polnud meestel nii hõlpus kui meie aegstel, kes kui ka mõnekorra ühel hommilul seitsse suitsu läbi käiwad, siiski kaela ei kauta. Kauni funingatütrega oli teine lugu ja pidi peigudel rohket julgust olema kui kosja tahtsid minna. Runingslikul tütarlapsel olid väga kerged jalad, sepärast oli ta isale kindlast tõotanud, mite enne mehele minna kui ühte peiukest jõuaks leidma, kellel niisama kiired koiwad oleksid, et ei mite temaga wõidu, waid weel tüki mööda jõuaksiwad joosta. Noh, sest ep oleks suuremat wiga olnud, kui wõidujooksu kõrwa üks teine tük lisaks ei olnud pandud: et iga kosilane, kelle sammud piiga sammusi ei jõuaks wõita, kohe oma elu pidi kautama. Küll tuleb imeks panna, et siiski ita weel noori suurtsugu mehi maa-ilmas leiti, kes kartliku katsetiiki etewõtsid, ehk küll weel kedagi neist paremat palka ei olnud saanud, kui et tal külmaks ja kangeks läinud keha pää wõrra lihemaks tehti. Maharajutud pääd pandi siis igakord kui neile pilksufeks ja teistele hirmutuseks pifa ridwade otsa funinga koea ete püsti. Mõni targem wõiks nüüd mõelda et neis ridwa otšas ripuwal nupudel wist palju aju ja arust sees ei wõinud olla, kui nii halpimise kombel elu odawa hinna eest turule olid wiinud. Aga niisugused targad mõtlejad unustawad, et mõningal noorel ini-

mesel tuline weri meele mõistuse äraüpsetaab, mis läbi wahel enam mõistust p—s kui peas leitakse. Mõõda nähti ommetegi et hirmutuseks ridwa otsa pandud nupud seda häd tegid, kosilaste alatist jooksu wähendada ja mõnda tulijad wärawast tagasi saata, enne kui õnnakaupa katsuma läks. Siiski tuli wahewahel üks ja teine halp senna, kes enam koeu tagasi läinud, waid oma pea kaarnate waks ridwa otsa andis.

Nüüd olid juba kosilaste raskude kahtjad tük aega teelt nõnda wõerdunud, et rahwas lootma hakas, kõik tühja tuulekäigid wõiksid lõpetusel olla, kui ühe korraga üks himude külist kihutatud kaugeima funinga poeg uest teele oli läinud. Se kosilane oli üks väga kawal mees, sepärast oli ta juba kodu paar aastat woi weel kauemine oma jalgu jooksu wasta igapäaw koolitanud. Nüüd oli mehel ammet selge, sest kõigis funingariigis, mis ta isa walitsuse al, ei leitud ei meeste-ega naisterahwa sugust mite ühte, kellest funinga poeg mööda ei oleks joosnud. Kui ta nüüd iljemine tõlla ja hoostega kosja teele sõitis, tahtis ta esiteks seeläbi oma rikust rahwale näidata, teiseks jalgu puhata, et need enne wõidujooksu ei wäsiks. Poole waka osa kulda wõtis noormees teemoonaks kaasa, mis kui kaerakot tõlla taha kinnisiuti. Runingapoeg ei olnud kosjateel weel kaugele sõitnud, seal näab ta kaugele lagedal ühe inimese kaju otšego linnu tiiba-

dega lendma, mõne filmapilgu pärast wihiſeb kiirejalgne mees kui tuul tõllaſt mööda. „Pea finni, pea finni!“ kiſendab kuningapoeg elu poolt, et tuulejalgſe kõrw ſeda kuulaks. Mees finnitab kohe jookſu ja jääb kuulama, miſpärast teda hüüatſe. Seal waſt näab kuningapoeg kuda jookſjal kummagi jala külles üks weſtkiwi ripub. Se immelik nali ülendab mehe joosmise wõimu kuningapoea filmas kohe mõne wafſa kõrgemaks; ſellepäraſi küſib ta: „Miks ſul weſtkiwiwad jalgade külles on?“ „Muidu ei jääks kiirel jookſul mul jalad maa külge finni,“ koſtab mees — „ja ma wõikſin kogemata, kes teab kuhu minna, kui jalgel suuremat raskuſt ei oleks kanda kui paljas keha.“ Kuningapoeg mõtleb kohe, niisugufe mehe wõikſin ma teeniſtufe wõta, kes teab kuda lugu käib, ehk wõin ma teiſe oma eest wõidujookſule ſaata, kui iſe ei arwa korda ſaada. „Kas ſul ei ole himu minu teeniſtuſſe tulla?“ küſib ta mehe käeſt. „Miks ei, kui meie kaupa lepime. Mis te' mulle ſiis palgaks lubate?“ Kuningapoeg koſtab: „Igapääw priſkeſt ſüa ja jua, niipalju ſüda ſul igatſeb, kenad täieliſed ſurwe ja talwe riided ja toop kulda aastapalgaks. Mees oli ſellega rahul, ja läſkis kuningapoeg teda tõlla taha kullakoti otſa iſtuda. „Miſpärast?“ küſis mees, „Kas arwate oma hooste kiiremaid ja tugewmaid jalgu kui mul? pole karta, neiſt jõuan igalpuhul mööda.“ Nõnda läſib naad edaſi.

Tüſ aea pärast näab kuningapoeg ühe mehe tee ääres iſtunud, kellel püſs palgel, otſego ſihiks ta midagi lindu. Aga ehk küſ kuningapoeg ja tema ſulaseb igale poole teraſelt wahiwad, ſiiski ei näa nemad, nii kaugele kui ſilmad ulawad, ei maa peal ega tunle õhus midagi, mis peale küt wõiks ſihtida. Mis ſa ſeal teed, küſib kuningapoeg. Küſ näitab käega kui tahaks tähendada, ärge tehke healt, teie hirmutate mul linnu eest ära. „Mis ſa ſeal teed?“ küſib kuningapoeg teiſt, ja kui waſtuſt ei anta, weel kolmat korda. Olge wait, ütleb küt taſaſe healega, kunni telie waſtan, ma pean eſiteks linnu mahalaſkma. Natukeſe aea pärast kuuldi üks pauh! mis peale küt kohe üleſtõuſis ja nõnda rääkis: „Lind on mul käes, nüüd wõin teile waſtuſt anda. Suha tüſ aega keeritas üks ſääſt Babiloni linna torni ümber ja tahtis ennaſt torni nupu otſa mahalasta, aga ſeda ei wõinud ma mite ſallida, ſeſt ſääſt on rohkeſt kümme leiſikat raske, ta oleks wõinud peenikeſe nupu wardale wiga teha, ſellepäraſt laſin waenlaſe maha.“ Kuningapoeg küſib imetades: „Kuda ſa ſiis nii kaugele jõuad näha?“ — „Mis tühi laugus ſe on,“ naerab mees, „minu ſilm ulatab palju kaugeemale.“ „Dotke natuke!“ hüab kergejalgne jookſumees — „ma tahan waatama minna, kas mees luiſanud, ehk tõt on rääkinud.“ Seda üteldes kaſis ta kui tuul minema ja oli paari filmapilgu pärast kuningapoea filmiſt ka-

dunud. Seda meest ehk mõiksin ma ka kuskil kogemata tarvitada, mõtleb kuningapoeg ja hakkab kaupa sobitama. „Tahad sa mulle teenriks tulla?“ küsis ta osava filmaga küttrist. „Miks ei,“ kostab mees, „kui kaupa lepime. Mis te' palgaks mulle lubate?“ Kuningapoeg ütles: „Sgapääw priskest siia ja jua, niipalju kui süda himustab, täielikud kenad riided suwe ja talwe tarbeks, ja toop kulda aastapalgaks.“ Küit oli sellega leping, ja praegu jõudis kiirejalg Babilonist tagasi, lastud suur jääst seljas, mis mehele suuremat koormad ei teinud. Teraw silmaga küit istus tõlla taha kullakoti otsa, siis sõideti jälle edasi.

Nemad ei olnud veel palju edasi sõitnud, seal nägi kuningapoeg, kes kawala mehe kombel igas kohas filmad ja kõrwad ärkjad hoidis, tee ääres mehe külleli maas ja kõrw maa külles, otsesega tahaks ta midagi kuulata; kõrw oli mehel torowärki loodud ja kolm sülda pik. „Mis sa seal teed?“ küsis kuningapoeg. Kuulaja wastas: „Rooma linnas istuwad praegu wiis kuningad iseseisiks koos, kes sõa pärast sala nõu peawad; tahtsin praego kuulata, kas ehk sõda ka meile saab puutuma.“ Kuningapoeg küsis imestates: „Kudas sa nii kaugele mõid kuulata?“ Mees kostis: „Ega se kaugele ole, minu kõrw ulatab veel kaugeemale, ei ole palju kuskil maailmas midagi räägitawad, mis minu kõrwa ei ulataks, kui mul lusti oleks muidu kõik tühja

naisteleri teada saada. Kuningapoeg armastab kobe omas mees, kes teab kus seesuguse mehe abi mõnikord tarbik ei mõiks olla, ja küsis kõrwamehe käest: „Kas sul ei oleks lusti minu teenistusse tulla?“ Miks ei — kostis kõrwamees, kui me' kaupa lepime. Mis te' siis mulle aastapalgaks lubate? Kuningapoeg andis wastuseks: „Sgapääw priskest siia ja jua, nii palju kui süda himustab, täielikud kenad riided ja toop kulda aastapalgaks.“ Kõrwamees oli sellega väga rahul, mis peale kaupa tehti. Mees keerutas oma pika kõrwatoru koko, et maha ei puutuks, istus terasesilma kõrwa kullakoti otsa tõlla taha ja nõnda sõitsid nemad edasi.

Said naad jälle tüki teed edasi sõitnud, seal tuli suur mets neil wasta. Suba tükk aega enne seda kui mets neil käte juhtus, oli kuningapoeg tähele pannud, mis imelikult mõni puuladw aeg aealt üle metsa paari sülla osa teistest kõrgemasse kerkis ja siis rutust filma eest jälle kadus. Ta küsis oma sulaste käest asja tähendust, aga ükski ei mõinud seda lugu temale ära seletada. Kui kedagi puu al oleks ja kermega rajuks, mõiks küll puu maha langedes filmast kaduda, aga kuida üks puu esiteks paari sülda ladwa taewa poole sirutab, enne kui ta mahalangeb, seda ei mõista inimese aru mite tähendada. Mõni mööda jõudsid meie teekäiad metsa ja seal saidwad nemad õnnelombel oma filmaga naljakat puukerkimist tundma õpima. Nemad ei olnud

weel kuigi kangel metsa warjus sõitnud kui puie-ferkimise lugu ühekorraga awalikuks tõusis. Seal nähti fergitaja parajal tööl. Üks mees, kui paraja puu filmaga wäljawalitenud, astus sedamaid ligemalle, sasis mõlema kätega puutühvifust kinni ja tõmbas tüwikujuurtega tüüsis maast ülesse, otsego oleks puu kappas ehk kaalikas olnud. Tõlla kinnipidamist nähes, jätis ta tööd ja astus mõne sammuga ligemalle, sest ta arwas, et uhkes tõllas sõitja herra wist metsaperemees wõis olla, kes teda keelama tuleb. Sellepärast ütles ta alandlikult: „Muus herra! ärge pange pahaks, kui lubata mõne kõhetuma puufese teie metsast wõtsin, suurematesse ma ep puutunud; eit tahtis pudru keeta ja läkitas mind sellepärast metsa, et ühe sületäiekesse puid pudrupaea alla koeu wiiksin. Tahtsin parajalt weel paari tüüsi lisaks wõta ja siis minema hakata, kui teie seie jõudsite.“ Kuningapoeg pani mehe kangust wäga imeks, siiski mõtles ta, ma tahan naeru pärast ennast metsa peremeheks tunnistada, kunni ta tugewust weel selgemine näha saan, sellepärast ütles ta puufergitajale: „Ma ei keela; wõta minu pärast weel üks jämedam peale kaupa.“ — Rõõmsa näuga läks mees tagasi, wõtis sedamaid ühest puust kinni, mis kätega ümber ei ulatanud, ja tõmbas lopsti! maast wälja. „Kas sul ei ole lusti minu teenistusse tulla?“ küüsis kuningapoeg. „Miks ei,“ kui me' kaupa lepime,“ kostis mees — „mis te' mulle siis aastapalgaks

lubate?“ Kuninga poeg wastas: „Sgapääw prikselt süa ja jua, niipalju kui süda himustab, täielikud riided ja toop kulda aasta palgaks.“ Mees kraatsis kõrwa tagant, kui oleks weel natuke tahtlane pakutud palga pärast, siis ütles ta: „Lubage mulle esiteks niipalju aega weel, et puusületäie eide käte ära wiin ja temale ütlen, kuhu ma lähen, muido wõiks ta mind ilma aego oodata; siis tulen jala pealt karates jälle tagasi.“ Luba saanud, wõtis ta wäljakistud puud üsassee ja läks kiirel sammul minema, ega wiitnud ka tagasi tulikul kaua aega. Kuninga poel oli meel rõõmus, et jälle ühe sulase oli saanud, keda kogemata hädas abiks wõis tarwitada.

Mets oli juba ammugi selja taha jäänud ja kaunis tüf lagediku ärasõidetud, kus silma waat kaugele ulatas, seal nähti eemal üks lin, ja natuke maad siin pool linna seitse tuule-westid, mis kõik ühel pool tee ääres kõrwistikuridas seisid. Asjade sündi teraselt tähel panew kuningapoeg märkas kohe, kuida kõigil tuulewestidel tiivad keeritusel olid, ehk kül ilm nii waik ümberringi näitas, et mite libel ega sulakesel tuule õhus liikumist ei olnud. Edasi sõites tundis ta ühekorraga äkilist tuult, mis kui torust, ehk seinahaugust mõnikord tupa tungib, aga paar sammuga kohast kaugeemale jõudes, lõpes tuul niisama rutu jälle offa. Kuningapoeg sirutas filmi igale poole, siiski ei näinud ta tükil aeal midagi wõõraliku lugu, kust tuule-

sünnitajat oleks võinud umbarvates tunnis-
tada. Nemad ei olnud linna väravast enam
kaugemal kui mõned waud maad, seal silmas
kuninga poeg tee kõrvas kogemata ühe kelmise
kääruga mehe, kes — jalad suure kiwi wasta
toetatud ja keha natuke tagasi poole käänatud,
midagi iseäraliku tööd näis toimetama. Ku-
ninga poeg lases hobosel kinnipidada, siis wõõ-
ralt mehest küsima: „Mis sa, wennike, seal teed?“
Mees kostis: „Mis ma waene kehwa pean te-
gema? kui midagi paremat teenistust kuskilt
poolt ei leidnud, mis mind võinud toita, pidin
häda pärast ammetiks ete wõtma, waiksel ilmal,
kui tuult ei ole, linna tuuleweskid joosma pu-
huma. Aga palju ma selle tühja tööga kopi-
kaid woin teenida? hädast nii palju et nälga
ei sure.“ Kas sul westide jooksmata panemise
puhumine siis nii hõlpsus töö on? küsis kuninga
poeg. „Noh“ kostis mees „seda wõite ju oma
filmaga näha. Suu seisab mul ala kinni ja
näpuga wautan ühest poolt nina sõrme koku,
et tuult ülestiiga ei tõuseks, mis muido tiiwad
westidega tülis lendu puistaks.“ Kas sul ei
ole lusti minu teenistusse tulla? küsis kuninga
poeg. „Miks ei,“ kostis westidepuhaja, „kui
kaupa lepime ja teie mulle niipalju annate, et
mul pikemalt tarwis ei ole tühja kõhu näpista-
mist kannatada. Mis te' siis palgaks mulle
lubate paisata, kui teie teenistusse pean tulema?“
Kuninga poeg kostis: „Mis ma teiste sulastele

annan, seda pead ka sina saama. Igapääw
priskest süa ja jua, nii palju kui sul süda hi-
mustab, lenad täielikud riided ja weel pealegi
terwe toop kulda aasta palgaks.“ Tuulepu-
haja ütles rõõmsa näuga: Juba sellega wõib
mees niikaua levida, kunni ta juhte korral mi-
dagi paremat leiab. Olgo siis, lõõme käed kau-
bale koku! Meest sõnast, hõrga sarnist, ütles wana
sõna.“ Kuninga poeg wõttis uue sulase kaasa
ja läks siis nelja kange sulastega seltsis kunin-
ga linna poole, õnne ehk õnnetuse kaupa katsu-
ma. Saago kas kena tütarlapselt meheks saama,
ehk oma pead ridwa otsa andma.

Kuninga linna jõudes laskis ta endale ja
oma sulastele kõige uhkemas trahteris korteri wal-
mistada, ja andis pealegi trahteri peremehele
kasku, teenriitele rohkest süa ja jua anda, mis
neist igamees ise ihaldaks. Pihutäie kuldraha
lauale wistates, ütles kuninga poeg: „Wõta seda
pisukest käerahaks, kui minil meil kätte tuleb,
külap tasun siis weel mis puudub.“ Siis käs-
kis ta rätsepid ja kingsepasi kõigest linnast koku
kutsuda, kes sulastele uhkeid riideid pidid õmb-
lema, sest ehk kül igamees omalt kohalt amme-
tis wäga osaw oli, siiski ei olnud ühelainukesel
paremaid sulgi keha peal, nõnda et neist ülepea
tõelikult wõis tunnistada, mis üks wana sõna
ütles: Üheksa ammetid, kümnes nälg, ehk: Ega
kenal laululinnul igakord ilusat kuube ei leita!
Aga kergejala neitsi isa, wana kuningas oli juba

rahwa suust uue kosilase uhtust ja raharikust kuulnud, enne kui noor mees ise tema filma ete astus, mis wast kolmandamal päawal sündis. Teenrite uhked riided ja jalawarjud ei olnud enne walmis saanud. Wana kuningas ütles, kui uhked, priske keha ja palgega noort meest oli näinud, isaliku armuga: Sätke, armas sõber, parem seda wõidujooksu katsumata; oleksid teil jalgad kergemad kui kergel, ega te' siiski minu tütri wasta joosta ei jõuaks, kellel jalgad kui linnu tiirwad al on. Ma kahetsen teie noort elu, mis te' ilma aegu tahate ära anda." Kosilane kostis: "Muus kuningas! rahwa suust kuulin, kuida loka peab olema, et kes ise ei taha teie tütreaga wõidu joosta, se wõib ka oma sulase ehk palgalise saata?" — "Se on tõsi küll," wastas kuningas, aga sest abimehest ei tõuse teile midagi kasu. Jääb abimees teele maha, mis tõeste saab sündima, siis ei wõeta mite tema pead, waid teie pea peab wastama ja maha leigatud ridwa otsa saama." Kuninga poeg mõttles natuke aega ja ütles siis kindla sõnaga: "Olgo siis nõnda. Üks minu sulastest peab õnne katsuma ja minu pea õnnetust maksma. Ma olen korra sellepärast kodunt wälja tulnud ja enne kui ma lugu katsumata jälle rahwa naeruks tagasi lähän, enne kautan ma pea otsast. Parema naergu rahwas surnut peat ridwa otsas, kui elawat meest." Ehk küll wana kuningas weel paljugi rääkis ja kõigest wäest kosilast püüdis

ärakeelata, siiski ei aitanud se midagi, waid ta pidi wiimaks järel andma. Wõidujooksmine pidi teisel päawal käte tulema. Kui kuningas poeg ärakäinud, ütles isa oma tütrele, mis pika-forma mees trahteris ärakuulis ja kuningas poeale jälle rääkis: "Armas laps, sa oled tännini palju noori mehi ärakuhanud, mis juba mitu kord mul südant kurnastanud. Aga kedagi neist hukatud kosilastest ei olnud mul nii meelt mööda, kui se noor kuningas poeg, kes homme sinuga tahab jalgade jõudu katsuma, ta on üks priske mees ja wäga targa jutuga. Armastuse pärast minu wasta, finnita homme oma jalgade kiirust, et kosilane ehk tema sulane sinust wõitu saab, ja mina ükskord wäimehe omale saan, kes kui suren, riigi pärilb, sest et mul poega ei ole." — "Mis?" wastas kuningas tütar, uhkusest ja wihast punetawa näuga: "Kas mina peaksin ühe poisist pärast oma jalgade jõudu hakama ärasalgama, et se läbi tanu alla saaksin. Ei kagonist, parem jään elu otsani wanaks piigaks. Kes teda seie sundinud? Mina ei ole teda mite kutsunud, nii wähe kui neid, kes enne teda seie tulid. Meie metsas kasvab ridwa weel küllalt, mis tema ja temasarnalise hõlpide päile wõib tugiks panna, kui neid tuule käte pannakse hullu tuju jahutama. On kosilane teie meelest kallis, siis saatke teda paremine enne joosmise katsumist koeu tagasi, aga minu poolt ärge lootke temale midagi armohetmist. Kes keelu ei kuule, peab

lahetsema." Kuningas tundis sellepoolsi oma tütre kindlust ja ei hakanud lauemine wasta waidlema."

Pärast seda, kui kõrwamees jutu kuninga poeale oli kuulutanud, astus kergejalgne sulane tupa ja ütles: „Mul on häbi rahwa nähes weskikiwidega joosta, ostke paremine kuus härja nahka, laste neist üks paun teha, siis ostke weel niipalju rauda paunale raskuseks, kui mo jala-kiwid kaaluvad, — siis on kõik korral; rahwas saab mind reisija hantwergi selliks arwama.“ Kuninga poeg täitis tõrkumata mehe tahtmist, lastis nahad ja rauda osta, nii palju kui tarwis arwati, ja teisel hommikul oli paun aegsasti walmis. Mees pani pauna selga ja hakkas mine-ma, ehk küll õpimata koorm seljas ehitajalt jalgadele natuke wõõras näitis, mis seda kauge-mat kammitsat; ei tahtnud karta, kunni naad aega mööda koormaga harisid.

Wõidujooksmise kohta oli rahwast otjata palju koku kogunud, kus mõningad pauna meest naersid, teised jälle ütlesid: Targem püab kui jooksuma lähäb üleliigseid riideid seljast wõta, aga sel mehel ei ole meele tulnud, weel paunagi maha panna. Kõrwamees kuulutas neid jutusi kobe kuninga poeale; aga jooksumees ei pidand neist lugu. Jooksmise teeks oli üks penikoorma pifune tänaw tee tehtud, kus mõlemal pool puid oli istutud, mis jooksjale ägedal päikesel paistel warju andsid. Tänawa ot-

jas imitses weike allika soon maapinnast wet wälja. Seaduseks oli asutatud, et wõidujooks-jad tühja pudelegi allikale pidid jooksuma, seal pudeli weega täitma ja kes siis tagasi tulles, olgu sammu ehk kaks teise ete jõuab, selle kätte jääb wõit. Kui nüüd kuninga tütar ja kofilase kergejalgne sulane antud kasku peale ühte aegu jooksu pistsid, siis ei wältanud kuigi kaua, seal oli paunamees kui tuul tütarlastest mööda, jooksis allikale, täitis pudeli ja hakkas tagasi tule-ma. Poolel teel wast tuli kuninga tütar weel allikale minnes temale wasta. „Pea natuke kinni, wennike!“ palus kuninga tütar, „olen jalga natuke kedreluust nifastanud. Anna mulle omast pudelist paar tilka wet jala peale ja puhka, küll siis lähme jälle edasi.“ „Minu pärast,“ ütles mees, „ega mul kiirust ei ole; ma istun, kui tahate siin senni, kui allikalt tagasi jõuate, külap siis lähme üheskoos jälle edasi.“ Aga kui ta jalgu puhkama maha istus ja midagi petust ei kartnud, pani kuninga tütar otsego meest meelitates temale une rohtu nina alla, et mees sedamaid magama uinus. Seal wõttis neitsi tema täidetud wee pudeli käest ja hakkas tagasi lipama. Silmamees nägi seda lugu, wõttis oma piissi, ja lastis nii osawalt ühe puuotsa punst, et kergejala nina peale kulus ja teda unest äratas. Ohmatates leiab mees tühja pudeli ja piiga juba tüf maad koeu pool ees. Nüüd andis ta jalgadele tuld, et kannud wäl-

kusid, tõtas teistkorda allikale, täitis pudeli ja siis kui tuul jälle tagasi kibutama. Enne tänna-
wa lõpetust natuke maad jõudis ta siiski kunin-
ga tütrest mööda ja oli mõne filmapilgo tema
eel tagasi saanud. Sedawiisi oli wõit kosilase
käte jäänud, kes sel korral oma pead ridma otja
ei müünud; aga kuninga tütar läks wiha tu-
juga koeu, sest seesugust nalja ei olnud ta veel
elulmas näinud, et kellesgi inimese loomal
kiiremad jalad al kui temal. Kuninga poeg
läks oma sulastega trahteri peale, lastis uhket
pidu walmistada ja andis joosumehete rohket
kingitust, niisamoti ka tütle, kes jooksjat õigel
aeal oli äratanud. Siiski ei jõudnud pidude
kära kõrwameest kuulmisel effitada, mis wah-
aeal kuninga koeas isa ja tütre wahel rää-
giti. „Nüüd, armas laps!“ ütles kuningas
„pead ja mehele minema, siin ei aita midagi
enam, sino jalgade kiirus on kiiremast wõide-
tud. Ma olen sellega väga rahul, sest esiteks
lõpeb se läbi meeste hukamine otja, ja teiseks
saan ühe wäimehe, kes igas tüttis mul meelt
mööda on.“ Kuningas püüdis veel pikemalt
rääkida, aga siin peasid äkitselt tütre keelepaelad
lahtri, mis seieaadik wihaühtkes kinni seisid, ja
nüüd langes kenast sunst sõnu kui joa westi
rata peale, et kuningas enam pikemalt ei wõi-
nud rääkida. Et seda jutu kedagi ei jõuaks
sõna sõnalt jälle kuulutada, sellepärast tahan lüh-
balt aga jutu sisu nimetada. Tütar oli kindla

sõnaga kinnitanud, kui isa teda wägise tahaks
mehele sundida, wõiks ta küll ennemine oma
elu jätta, aga selle mehele naiseks, kes oma
sulase läbi tema üle kogemata wõitu saanud,
ei jõuaks ükski wägi maa-ilmas teda sundida.
Sijemine kui tütre keelele juba wäsimä hahas
ja kuningas jälle mõned sõnad wõis wahel-
sada, katsus ta kord ähwardusi, kord meelitusi,
aga kõik ilma asjata. „Minupärast, hülüdis tü-
tar, wõite temale poole kuningriigi lepituse hin-
naks pakuda ja anda, aga naist temale minust
elades ei wõi saada.“ Kuninga poea meel läks
wäga nukraks, kui kõrwamees jutu sai kuulu-
tanud. Aga puie fergitaja ütles: „Arge kur-
wastage ennast sellepärast mite, tütarlapsi on
maa-ilmas enam kui seesinane kuningas tütar ar-
wab, ka ilusamaid ja wiisakamaid kui tema.
Küsiige kuningas wara kambriist nii palju kulda,
kui üks mees kotiga seljas jõuab äraanda lepi-
tuse hinnaks ja jätke ta tütar, kunni ta kõige
omaga hallitab, et ükski enam tema peale ei
waata, veel wähem kosima tuleb.“ Se nõu
oli kuningas poeal moka järel, sellepärast ütles
ta teisel hommikul, kui wana kuningas suust neid
sõnu sai kuulnud, mis tale kõrwamees juba eile
oli kuulutanud: „Täagu siis minupärast nooriku
kosimine. Ma lepin teiega, kui mulle omast
waranduse kambriist sedawõrra kulda pikateefäi-
mise kuluks lubate mis üks mees kotiga seljas
jõuab äraanda.“ Kuningas lubas seda kõrku-

mata, pealegi veel rõõmus, et nii odavalt sel korral oli peasnud, sest oleks noormees poole tuningriigi lepimise hinnaks tahtnud, pidand ta seda andma, aga siin peasis ta ühe kotitäie rahaga. Omas meeles mõtles kuningas, ma arvasin noore mehe kavalamaks kui ta on; aga ta ei oska arvata, kui raske küld on, mis tugevamgi mees palju ei jõuaks kanda. Nõnda lahkusid siis mehed teine teisest, mõlemad lepitud kaubaga väga rahul.

Trahteri peal ütles puiefergitaja kuninga poeale, nüüd saatke sulased linna ja laske kõik purjeriide pafud ära osta, mis poobides leida, siis ajage wiiskümmend rätsepi selli koto ja laske ostetud purjeriidest üks kueleordne kot õmmelda, nii pif ja lai kui rie aga ulatab. Selle kotiga tahan ma warakambrist teile tütarlapse lunastuse hinda tua. Kuninga poeg täitis kõik nõnda, lubas sikkusõitjatele rohket palka, kui läbi võib koti homikuks walmis õmbleksid. Kui juba, kuida räägitakse, perenaise lihawaagen keriksel rätsepa nõela peab kiirustama, siis võib kohe arvata, kui palju rohkem kuninga poea palk seda tegi. Rätsepid torkiswad kõikse võ purjeriide kallal, ega olnud neil kellelgi suuremat muret kui oma filmi teise naabrimehe eest hoida, et oma nõelakiirusega tema filma ei torkaks. Natuke aega enne keshommikut oli meestel kot walmis, ja kõik õmblused enamist kahetordsest õmmeldud. Rätsepid saidwad tööpalka ja nii

paljo jooduraha veel peale laupa, et selle ühe võ waewa eest kolm päewa härbäri peal pidust mõisid pidada. Puiefergitaja wõtis tühja koti selga ja läks sellega kuninga waranduse kambri ülewaataja juure, tühja kotile moona offima. Kui waranduse hoidja põhjatumat koti nägi, ütles ta pilgatas: „Eh! sa oled, wennike, teelt efsinud: sa tahtsid wist kuhugi haganiku minna, raha tarwis ei oleks seesugust kooni tarwis olnud.“ Kotimees wastas: „Ega kot ääri nutma ei lähe, ja enam ma ei wõi sisse panna, kui jõud mul lubab ära kanda. Nõnda rääkides olid naad warakambri jõudnud. Said uksed lukust lahti peastetud ja kullatiindrid kõik nähtawale, ütles warahoidja, „Mis sa arwad, kas peaks sest sulle koti täit saama, mis siit ära kanna!“ Kotimees kostis: „Saab näha; kes enne katsumist midagi wõib tõeks kiita. Minu peremehel oli seie tülles kindel lootus, noorikuga tagasi sõita, aga nüüd ei saa paremat palka kui ühe kotikese täie raha. Noh, raha on mõnikord parem kui kure naine.“ Warandusehoidja ütles pilkamil: „Kahju, et sul kühwilid kaasa ei wõetud ole, se lühendaks tööd, sest kamlaga koti täitmine on väga igaw, pealegi kui nii suur kot täita on. Puiefergitaja wastas: „Minu kadunt isalel ütles mitukord naljatates: „Kui kannu ja kapa mehel ei ole, siis peab ta kas tõrresõrwast ehk waabi suust rüüpama.“ Seda üteldes tõstis ta esimese kullatiindre ülesse kui udufulgede kor-

wilse, palus kotti suud lahti pidada ja puistas siis raha kõlisesedes kotti. Rahahoidjal kipus juba hirm peale, aga kui teise ja kolmandama tündriga paremat lugu ei olnud, seal läks mehike walgeks kui lubjatud sein. Natukese aea pärast olid kõik kullatüindrid tühendatud, aga kot ei olnud veel poolelgi täis. Randja küsis: Kas teie kuningal suuremat wara enam ei ole? „Walamata kulda on veel taga kastides, aga seda ei ole veel rahaks tehtud.“ Tooge aga seie? ütles puiekergitaja, ja tühendas kastid niisama ladaks kui enne seda tüindrid oli teinud. Saiwad kõik nurgad ja nurgakesed tühendatud, siis wõtis kotti selga ja sammus trahteri poole tagasi.

Rahahoidjal ei olnud selkorral ukse luku panemise muret, sellepärast jooksis ta, otsego oleks küll püüdnud, kuningale õnnetust kuulutama. Ka wana kuningas ehmatas seda lugu kuuldes, lastis tütre senna kutsuda ja hüüdis: „Waata, mis wiletsust sinu kangekaelne wasta panemine nüüd on teinud. Kõik rahawarandus on otjas, kofilane on mind paljaks teinud kui kiriko roti. Mis kuningas ma nüüd olen? Rahata riigiwaltijal ei ole kät ega jalga, misga ta waenlaste wasta wõib minna. Saawad sõamehed kuulda, et mul enam wara ei ole neile palka maksta, siis lähewad naad kõik oma teed.“ Tütar ütles: Asi ei wõi sedawiisi jääda; meie peame kas kawaluslega ehk wäekaua wara jälle nende käest tagasi püüdma. Aga enne kui aega

saiwad midagi kawalust hakata katsuma, toodi juba sõnumid, et kuninga poeg linnast äräläinud. „Nüüd peame wäekaua katsuma,“ ütles tütar. Laske filmapilgul kõik sõawäge kogu kutsuda ja petise kofilase kannule kihutada, kes ometegi oma raske koormaga rutust edasi ei jõua.“ Käsku täideti filmapilgul. Teisel päawal oli wägi koos; nüüd mindi rahamehe jälgil teele, ees hobuse, taga jala wägi, wiimaks veel kuningas tütrega tõllas. Kolmas jagu kulda, sest warandusest, mis waenliku kofilase käest tagasi pidi saama, lubati sõameestele meelehääks, et seda ägedamalt peale kipuksid.

Kuninga poeg oli oma waraga juba tüf maad edasi jõudnud sest kueleidne rahakot ei kinnitanud kuskil kandjal sammu; aga muul kombel ei oleks ka kogonist wõimalik olnud raskest koormat edasi wia. Wedulojusid oleks küll hea raha eest nii palju wõidud osta, kui koorma raske tarwitas, kust aga wanretelge wõtta, mis raskuse alla ei katkeks. Warandusekandja oli parajalt üle kõrge mäe jõudnud, kuhu ta mäe alla jalgu puhkades põesa alla istus, kui pikakõrwa mees neile kõik rääkis, mis selja taga kuninga linnas salandõu sobitates räägiti ja toimetati. Silmamees oli mäearjalt oma filmaga tagasihutawad wäge selgest näinud; sellepärast lõi kuninga poea meel natuke kartlikuks. Aga tuulepuhuja ütles, meie peame mäest natuke kaudgemale minema, kust, kui wäehulgad mäele jõua-

wad, minu suutuul neid osawamalt wõib trehwada. Sedamaid läksid mehed edasi, kunni naad parrajat kohta said leidma. Kui nüüd filmamees kuulutas et esimene hobuse wäe osa juba mäe arjale jõudund, hakas tuulemees puhuma. Ja, kassa nääd! ossego oleks tuulispast kerged tolmud ja prügi maast ülesse keeritanud, nõnda tuiskestiwad mehed ja hobused pilwede alla ülesse, kust iljemine maha langeb, et kellelgi liikmed liikme külge ei jäänud. Sedasamasugust tuulelendu tehti ka iljemine jala wäele, nõnda et wiimaks muud üle ei jäänud, kui tõld, kus wana kuningas kergejalgsel tütreaga sees istus. „Pea neid ka lendu kihutama?“ küsis tuulemees. Aga kuninga poeg keelas teda seda tegemast, üteldes: „Katsime veel ükskord hääga kaupa.“ Siis sõitis ta oma tõllaga määle tagasi, kuningale wasta, teretas wiisakast ja ütles: „Nüüd olete ühekorraga kehwaiks meheks saanud, teil ei ole enam wara ega sõawäge, mis kuningas teie nüüd wõite olla? Lubage tütar mulle naiseks, siis lõpeb kõik wiletsus otja.“ Ei wõinud nüüd wana kuningas ega kangelane kergejalg tütar enam wastatõrfuda, waid tegid lepimise kaupa. Kuninga poeg ütles nüüd äjapapale: Olge mureta, waranduse lasen kohe tagasi kanda, ja hoolelikult targa walitsuse aal saab rahwast riiki jälle peale kasutama, kes nende asemeid täidawad, mis täna tuulde puistati. Senni kui noored mehed alles kasuwad, saawad

minu tugewad sulased riigirahu hoidma, kellest üks oma filmaga pisema kiholase pilwes wõib näha, teine oma kõrwaga hiire aewastamist sada sülla sügawusel maapõhjast kuulda, kolmas oma rammuga kõik waranduse kambri kullad ja hõbedad seljas äratanda, ja neljas suuga kõik sõawäed tuulde puhuda.“

Mindi siis kuningalinna jälle tagasi, kus waga uhked pulmad tehti, mis neli nädalat peeti, aga wäimees jäi wana kuningale koduwäiks ja sai pärast wanamehe surma riigile walitsejaks.

Loppi ja Lappi.

Ükskord elas üks kehwa wabadik naisega tüd maad külast eemal ühtsus ühtsus. Mehe nimi oli Loppi, naisel jälle Lappi. Näitas lugu, kui oleksid mõlemad wiletsuse põlwe sünninud, sest ükski asi ei läinud nende käes edasi. Nooremal põlwele oli Sumal neile ka lapsusest annud, aga neist ei jäänud mite ühtainust elusse, kes wanematele wanuse tuge oleks wõinud anda. Kui kaks kuwand kändu istusiwad mees ja naine igal õhtul ahjupingi peal, kus süda neil wähest tühjast asjast paisuma läks ja tüli toas tõusis. Kuda igamees ise teab, püüab inimene tüli enamiist oma süüd teise peale weeretada ja mitukord ka seal, kus midagi inimliku kurjust asju ritu-

mas ei olnud, seda inimese süüls armata. Nõnda kuuldi tiilil sagebasi Loppi suust sõnu: „Oleksin ma õnnekorral parema naise saanud, mis siis wiga elada, ma mõiksin täna rikas mees olla.“ Aga Lappil olid jõudsamad keele tiivad, mis, kui mees ühe sõna oli rääkinud, koge kümme ja kaks kümme wastuseks andsid. Sellepärast kui mees ülemal räägitud jutu otja korra joonele oli seadnud, ei saan uida ial haka- tusest laugemale, waid Lappi lõugutas koge wasta: „Kas sa hilpharakat nääd! Kui hullul lapsel rumalusel paremat meest ei oskanud wali- teda, siis on sest kül tiikalte mulle süüd ehk ma kül tõtelikult usun, et muud mind sinu poole ei mõinud meelitada, kui nõiduse wägi, kes kuri teab, mis sa mulle salamahiti süügi ehk joogi siisse liisid, kunni mul meel sinu järel hakas käima. Kõsilaste puudust ei olnud mul ial, ja kui sinu paljap — kimpu ei oles kogemata õn- netusel juhtund, mõiksin ma täna emanda ta- nuga kaetud laua taga istuda. Sinu hooletu- ma pärast pean niilid nälga ja waewa kannata- ma, kunni surm peastma tuleb. Et kõik meie lapsed ära surid, oli ka sinu süü, kes ei naise ega laste eest osand muret kanda“ — ja nõnda jooksis lahipeasnud jutuoja weel kaua edasi ega lõpend mitukord enne, kui mees rusilaga prunti suu peale sai wautama. Nõnda istus ühel õhtal jälle urtsiku paarirahwas rieldes ah- jupingi peal, kui üks uhe saksawärki riides nais-

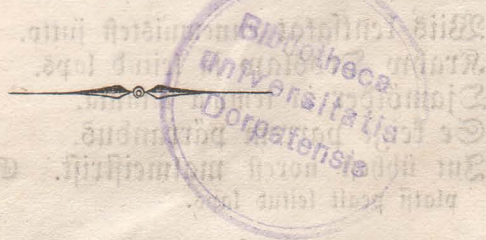
terahwas üle läwe tuppä astudes naise keele- weskit äkitselt kinnitas ja mehe winna tõmma- tud kät jälle paigale pani. Wõeras ütles, kui pere rahwast lahkest teretanud: „Teie olete keh- wikud, kes tännini palju waewa pidite kannata- ma; aga kolme pääwa pärast saab kõik waew ühe korraga otja lõpema; sellepärast pidage rahu mae as ja mtelge ise, mis teie kõige paremaks põlweks endale tahate soowida. Mina ei ole, mis ma teie filma paistan mite inimene, waid üks wägewam loom, kes inimeste soowimisi ju- malikul rammul mõib täita. Kolm pääwa on teil aega mõelda, ja kolm soowimist teil luba nimetada, mis põlwe ehk mis hääd teie endale tahate soowida. Siis nimetage oma soowimi- sed, neid peab filma pilgul sala wägi tõeks te- gema. Aga olge targad, et midagi tühja ei haka soowima.“ Seda üteldes jätis uhe naisterah- was jälle jumalaga ja siis lipsti! uksest wälja.

Loppi ja Lappi, kes tiili olid unustanud, wahtisid niilid sonalausumata üksisilmi uhe peale, kust ime oli tulnud ja kuhu ta oli kadunud, wiimaks ütles mees: Heidame puhkama; meil on kolm pääwa mõtlemise aega, seda tahame targalikult pruukida, et kõige paremat õnne põlwe endale mõime soowida. Aga ehk neil kül kolm pääwa mõtlemise aega oli lubatud, siiski kulu- tatiwad naad pikem poole wõd juba täna mõtete koormas ja hakaatiwad armama, mis soowimine kõige parem mõiks olla. Oh seda kallist rahu,

mis nüüd kolm pääwa järestiku urtsifus elas. Loppi ja Lappi olid teiseks inimeseks loodud, rääkisinwad teine teisega lahkelt jutu ja püüdis üks ika teise tahfimisest juba filmast äratunda ja seda täita. Suurem jägu pääwa istusiwad mõlemad sõnata nurgas ja pidasid soowimise nõu. Kolmandamal pääwal pärast lõunat läks Loppi küllasse, kus sel hommikul siga oli tapetud ja worsti pada parajalt tulel wõis olla. Ta wõtis kodunt kaanega witsiku kaasa ja tahtis naabri perenaiselt natuke worsti wet paluda, kus sees õhtu kodu kapsa päid keedaks. Loppi mõtles kui kõht hää roaga täidetud on, siis tulewad inimesel kohe paremad mõted päha. Koeu jõudes pani ta kapsa paea tulele, et sõõk õigel aeal õhtu lauale saaks.

Kui nüüd õhtu ja soowimiste awaldamise tund läte juhtus auras kapsaleeme waagen laualt, mees ja naine istusid wõõra lauale, kus soowimisi pidid täitma. Said mäened lusika täied magusad leemefest suhu ja kõhtu pannud, ütles Lappi lahke meelega: „Sumal tänatud hüwa leemefese eest, sellega wõib inimene juba kõhtu täita; aga weel magusam maitseks leem, kui worst ka leeme kõrwas oleks!“ — Patsti! kufus toa laest üks suur worst kesi laua peale. Mees ja naine olid natuke aega kingituse üle nõnda ehmatanud, et neil meele ei tulnud kohe worsti otsast finni hakata. Loppi märkas et worstiga esimine soowimine täide oli läinud, ja

se wihastas teda nõnda, et ta täie suuga hüüdis: Wõtku — sind ehk pangu worsti sülle nina otsa! kui —“ Aga waene mehike ei saanud ehmatuse pärast enam rääkida, sest worst ripus juba Lappil nina otsas; ei mite enam tehtud worstikombel, waid kui üks ninaga ühest juuristast kaswand tüf. Mis nüüd teha? Kaks soowimist olid tuulde läinud, pealegi weel wiinne naise nina nii imelikult loonud, et ta muu rahwa filma ete ei usaldanud astuda. Siiski üks soowimine oli weel ütle mata ja sellega wõisid nemad targal kombel kõif hääks moonda. Aga waesel Lappil ei olnud sel filmapilgul midagi paremat soowimist meeles, kui seda, et oma nina pika worsti küttest jälle lahti saaks, sellepärast nimetas ta soowimist ja worst oli tuulde kadunud. Nüüd olid kõik kolm soowimist otsas ja Loppi ja Lappi pidid jälle kehwal wiisil kui enegi urtsifus elama. Kõil ootisinwad nemad tüf aega kena naisterahwa teistfordist tulitud, aga kallid wõõras ei tulnud mite enam. Kes kogenata õnne kohe sabast ega sarwest ei osta finni wõta ja finni pidada, se on seda kantanud.

Eartus H. Laakmanni jures trükkitud
ja müa:

Gesti Laste Rõõm. Hea lastele pühjade kingi-
tusseks. Mass. 20 kop.

Õnna mehhe Kottbold Skriweri tähhelepanne-
misesed. Mass. 16 kop.

Ristiinnemisse Pegel, ehk Õppetuse pattude an-
deksandmisest. Mass. 10 kop.

üks Tallekenne. Mass. 12 kop.

Wanna hopmanni Nuttu = Paul Moisa wallit-
sust läest ärraandes. Massab 4 kop.

Paulud Sõrwemaalt. Massab 20 kop.

Kõnnelemisesed sagge õppimiseks ma-rahwale, kes saksa-
keelt, ja saksa-rahwale, kes ma-keelt tahhab õppida. —

Ma- ja saksa-kele saanade juhatajaga. Mass. 50 kop.

Vühhike Kramatika. Õppetuse maa rahwale saksa keelt,
nii saksa rahwale maa keelt õppida. Mass. 35 kop.

Waimolikkud kutsimisesed Jeesanda winamäele.
Massab 12 kop.

Paulo ja musika õppetuse ramat. Mass. 35 kop.

Paulud Jeesusse sõbradele. Nende usso kinnituse-
seks, ja hinge troostiks. Mass. 20 kop.

Se rahho = würst Jeesus! Ehk, kõnnelemisesed,
temma üllestõusmisest. Mass. 10 kop.

Sioni usso = lamp, ehk, armsad tunnikesed Je-
susse süües hingada. Mass. 15 kop.

Krahw Wlorentin Praunstein ehk Mustlase-Prido,
Massab 15 k.

Wiis kentsakat ennemuistest jutto. Massab 10 kop.

Krahw Drosław ja leitud laps. Mass. 10 kop.

Djamölder ja temma minnia. Mass. 10 kop.

Se keige parrem pärrandus. Mass. 10 kop.

Jut ühhest norest malmeistrift. Ehk sõa labbingi
plattsi pealt leitud laps. Massab 20 kop.

Ld.